

E U W E P

European Union
of wholesale with eggs,
egg products,
poultry and game

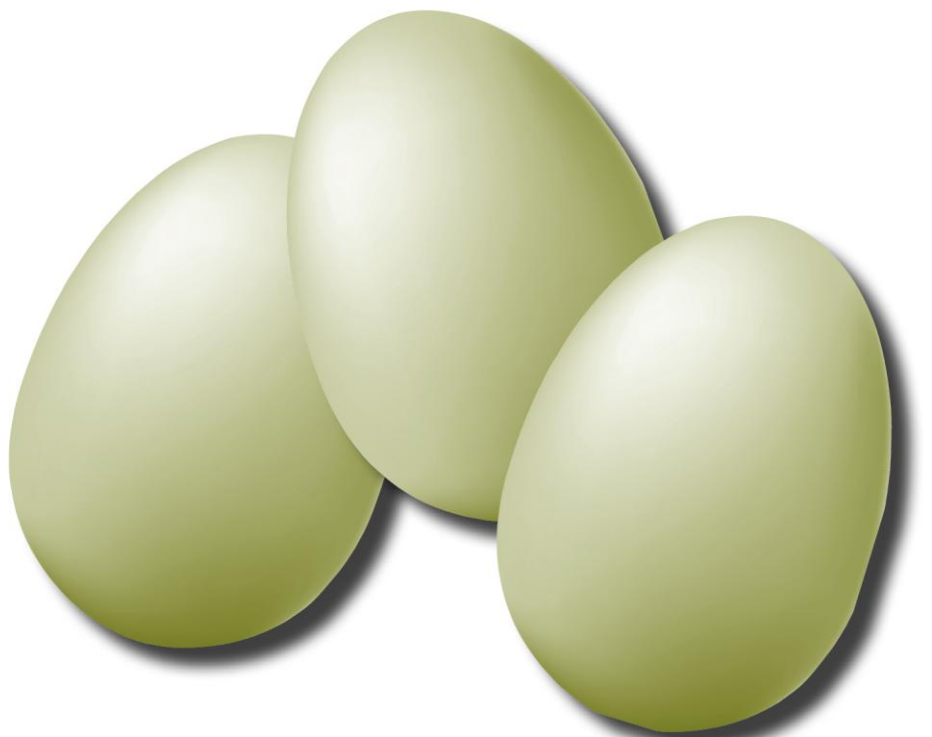
(Evropská unie velkoobchodníků
s vejci, vaječnými produkty,
drůbeží a zvěřinou)

Community guide for good hygiene practices in pullet rearing and egg laying flocks

---

(Pokyny společenství pro dobrou
hygienickou praxi v chovu kuřat
a hejnech nosnic)

PŘEDMLUVA

V souladu se článkem 9 nařízení (ES) 852/2004 Evropského parlamentu a Rady o hygieně potravin vítají organizace COPA-COGECA a EUWEP¹ příležitost vydat tyto dobrovolné Pokyny společnosti o správných hygienických postupech v chovu kuřat a hejny nosnic.

Tento dokument se zabývá především chovem kuřat a hejny nosnic a jeho cílem je poskytnout návod k účinné aplikaci nařízení (ES) 2160/2003 Evropského parlamentu a Rady o tlumení *salmonel* a některých jiných původců zoonóz vyskytujících se v potravním řetězci. Vejce jsou primárně produktem ve smyslu nařízení (ES) č. 852/2004 o hygieně potravin. Podobně platí všechna ustanovení příslušné legislativy EU týkající se hygieny, zejména nařízení (ES) č. 852/2004.

Tento předpis doplňuje ostatní předpisy zaměřené na praxi, které platí ve členských státech, a sadu doporučení stanovených v předpisech OIE (mezinárodní pracoviště zabývající se zoonózami). Účelem tohoto dokumentu je poskytnout všeobecné vodítko k dosažení odpovídajících standardů a nenahrazuje přísnější místní požadavky kontroly *salmonel*.

---

¹ COPA-COGECA je zkratkou Committee of Professional Agricultural Organisations a General Confederation of Agricultural Co-operatives in the European Union (EU) - Komise profesionálních zemědělských organizací a Všeobecná konfederace zemědělských družstev v EU www.copa-cogeca.eu; EUWEP je obchodní organizací v EU pro balírný vaječ, prodejce vaječ a zpracovatele vaječ <http://www.euwep.info>.

OBSAH

ÚVOD	1		
I. NA FARMĚ		3	
1. OPATŘENÍ PŘI ŘÍZENÍ RIZIK			3
1.1. Místo	3		
1.2. Provozovna			3
1.3. Budovy	3		
1.4. Vybavení		3	
1.5. Hubení škůdců, škodné zvěře a hmyzu		4	
1.6. Domácí zvířata v místě	4		
1.7. Krmivo		4	
1.8. Voda		5	
1.9. Dodávky steliva (pouze pro systémy chovu mimo klece)			5
1.10. Veterinární produkty		5	
1.11. Vedení záznamů		5	
1.12. Rutinní hygiena a hospodaření		5	
2. ŘÍZENÍ	6		
2.1. Personál a návštěvníci		6	
2.2. Řízení živého inventáře		6	
2.3. Řízení hospodaření s vejci			7
3. ČIŠTĚNÍ A DEZINFEKCE	8		
3.1. Perspektivní plánování		8	
3.2. Odstranění vybavení a čištění zasucha		8	
3.3. Použité stelivo/hnůj		9	
3.4. Systém rozvodu vody			9
3.5. Mytí	10		
3.6. Dezinfekce		10	
3.7. Montáž a kontrola vybavení	10		
3.8. Mikrobiologické sledování čištění a dezinfekce	10		
3.9. Specifická opatření po detekci <i>salmonely</i>	11		
II. DEPOPULACE A DOPRAVA SLEPIC		13	
1. ODCHYT A NAKLÁDÁNÍ SLEPIC		13	

2.	DOPRAVA SLEPIC	13	
2.1.	Hygiena během přepravy	13	
2.2.	Vozidla	13	
	PŘÍLOHY		15
	PŘÍLOHA 1: a. Záznamy		15
	b. Příklad knihy návštěv	15	
	c. Příklad knihy veterinárních ošetření		15
	PŘÍLOHA 2: Kontrola výskytu <i>salmonel</i> – postupy odběru vzorků		16
	PŘÍLOHA 3: Kontrola výskytu <i>salmonel</i> - přehled		17
	PŘÍLOHA 4: Kontrolní seznam na přípravu podrobného plánu čištění a dezinfekce jednotek k chovu nosnic nebo kuřat při depopulaci		19
	PŘÍLOHA 5: Kontrolní seznam dobré hygienické praxe v chovu kuřat a hejnech nosnic		21

ÚVOD

Účel

Na základě přijetí nařízení (EU) č. 2160/2003 zaměřeného na snížení rozšíření *serotypů salmonely*, které je významné při péči o veřejné zdraví, v chovných hejnech domácí drůbeže *Gallus Gallus* v evropských chovech, které produkují vejce k lidské spotřebě, si tyto Pokyny společenství kladou za cíl pomoci vlastníkům chovů slepic a hejn nosnic v prevenci před zavlečením, šířením a přetrváváním nemocí a kontaminace, které by mohly ovlivnit bezpečnost vajec určených k lidské spotřebě.

Třebaže tyto Pokyny společenství představují dobrovolný nástroj, umožňují vlastníkům chovu kuřat a hejn nosnic porozumět právním požadavkům, které jsou vyjádřeny v předmětném nařízení EU, a splnit je.

Vlastníkům hejn kuřat a komerčních hejn nosnic proto důrazně doporučujeme, aby tyto Pokyny společenství zahrnuli jako součást svých standardních postupů řízení. Pokud členské státy nebo provozovatelé zavedli vyšší normy a používají je, tyto Pokyny společenství nesmí být nikdy použity ke snížení úrovně předmětných norem.

Rozsah platnosti

Tyto pokyny společenství se vztahují na produkci a sběr vajec v prostorách producenta, ale nevztahuje se na činnosti balíren vajec. Pojem „hejno“ znamená veškerou drůbež stejného zdravotního stavu chovanou ve stejných prostorách nebo ve stejné ohradě a představuje samostatnou epidemiologickou jednotku; v případě drůbeže chované v drůbežárnách pod střechou to znamená ptáky sdílející stejný vzdušný prostor, jak je uvedeno ve článku 2 nařízení 2160/2003.

Při sepisování těchto Pokynů společenství jsme brali v úvahu fakt, že většina kuřat se odchovává a většina komerčně prodávaných vajec se produkuje v uzavřených systémech s kontrolovaným prostředím; ne všechny části těchto Pokynů společenství proto lze aplikovat na volně chovaná hejna nebo na systémy malých rozměrů. Nicméně řadu základních zásad lze aplikovat a je třeba je co nejlépe dodržovat.

Tyto Pokyny společenství proberte se svým veterinářem a zvažte, jak ji co nejlépe implementovat ve vaší provozovně, aby byly zohledněny všechny faktory jako umístění, způsob ustájení a řízení, které jsou pro váš podnik specifické.

Pokyny společenství podléhají pravidelným revizím.

I. NA FARMĚ

1. OPATŘENÍ PŘI ŘÍZENÍ RIZIK

1.1 Místo

Nově stavěné drůbeží farmy by měly být v ideálním případě postaveny tak, aby byly oddělené od jiných podniků zabývajících se živočišnou výrobou a od možných zdrojů kontaminace včetně čističek odpadních vod a skládek odpadu.

Farmy umístěné v blízkosti těchto míst musí zajistit vysokou úroveň ochrany proti rizikům zavlečení kontaminace.

1.2 Provozovna

K dispozici by měl být plán provozovny.

Jako prevence zavlečení širokého spektra mikroorganismů do drůbežích farem je extrémně důležitá biologická bezpečnost². Provozovna a konstrukce budov i postupy řízení by měly být naplánovány tak, aby zajišťovaly dobrou biologickou bezpečnost.

Je třeba jasně definovat obvod provozovny, a je-li to možné, měl by být oplocen. Přístup do provozovny by měl být možný pouze přes specifikované vstupní body a měly by být poskytnuty prostředky, které přitahují pozornost, aniž by bylo nutné vstoupit do prostorů provozovny.

Zpevněné parkoviště pro personál i návštěvníky by měl být v ideálním případě v blízkosti specifikovaného vstupního místa.

Cesty na farmě by měly být v ideálním případě opatřeny pevným povrchem, který lze účinně čistit. Vozovky by měly být udržovány čisté a jejich povrch by neměl být znečištěn fekáliemi, aby se vozidla nemohla kontaminovat.

Provozovna musí být udržována čistá a uklizená, aby nelákala volně žijící ptactvo, hlodavce ani

mouchy.

Ze stejného důvodu neskladujte v blízkosti budov drůbežárny žádný materiál – zejména ne pytle s krmivem, stelivo a odpadky ani mobilní zařízení.

1.3 Budovy

V ideálním případě by po obvodu budov měly být zpevněné/šterkové plochy uspořádané tak, aby z nich dobře odtékala voda a aby pokud možno pomáhaly odpuzovat hlodavce. Tyto oblasti je třeba udržovat bez vegetace.

Budovy musí být postaveny z trvanlivého materiálu, který lze snadno a účinně čistit a dezinfikovat. Budovy musí být udržované, aby bránily v přístupu volně žijícímu ptactvu a škodné.

Budovy musí mít minimální počet vstupních míst a vstupy musí být uzavřeny a zamčené, aby bránily vstupu neoprávněných osob.

K dispozici musí být vhodné zařízení, kde si lze umýt nebo vydezinfikovat a osušit ruce a kde je možné převléci se do pracovních oděvů a obuvi před vstupem a po opuštění budovy drůbežárny.

K dispozici musí být provozní budovy například se sklady, odpočívárnami, toaletami apod. a tyto budovy musí být rovněž udržované, stejně jako budovy drůbežárny.

1.4 Vybavení

Vybavení provozovny musí být zkonstruováno z trvanlivého materiálu a musí být odolné proti čištění a dezinfekci. Nejlepší je, když je každá provozovna vybavena vlastním vybavením a nesdílí ho s jinými provozovnami. Jakékoliv sdílené vybavení však musí být před přesunem mezi provozovnami drůbežárny důkladně vyčištěno a vydezinfikováno.

Systém větrání používaný v budově musí být dobře udržovaný, aby se minimalizoval vznik a

² Biologická bezpečnost je termín zahrnující všechna opatření, která mohou být přijata jako prevence zavlečení a šíření nemocí v hejně.

víření prachu ve vzduchu a jeho usazování na površích a vybavení.

Systémy krmení a systémy sběru vajec musí být dobře udržované, aby se minimalizovalo rozsypávání krmiva a počet rozbitých vajec.

1.5 Hubení škůdců, škodné zvíře a hmyzu

Všechny budovy musí být zabezpečené proti vniknutí volně žijícího ptactva, hlodavců, hmyzu a škodné. Z okolí musí být tato zvířata zaplašována všeobecnou čistotou, úklidem, likvidací vegetace a stromů a rychlým úklidem rozsypaného krmiva.

Výskyt hlodavců musí být eliminován udržováním budov v čistotě. Měl by být zaveden plánovaný program pravidelných kontrol v budovách i jejich okolí a v okolí provozovny.

Hubení škůdců musí zajistit správně vyškolený provozní personál se znalostmi pesticidů a jejich umístování. Měl by být zaveden přesný plán hubení škůdců v provozovně a v souladu se zákonnými předpisy musí být zavedeno vedení odpovídajících záznamů o použití pesticidů.

Program hubení škůdců je třeba pozorně sledovat, a vyskytnou-li se případy zamoření hlodavci nebo jsou budovy prázdné, musí být přijata intenzivnější opatření. Doporučujeme chytání hlodavců do pastí, lapání čmelků a pravidelné sledování počtů larev much.

Pravidelně je třeba provádět kontroly a ověřování a vyhodnocovat účinnost opatření. Jestliže zavedená opatření nezabírají, je třeba požádat o radu specialisty.

1.6 Domácí zvířata v místě

Domácí mazlíčci a další zvířata včetně hospodářských zvířat musí být udržováni v dostatečné vzdálenosti od budov drůbežárny i servisních budov. V některých farmách s volnou pastvou může být provozováno společné pasení drůbeže s jinými hospodářskými zvířaty; to však může zvyšovat riziko infekce *salmonelou*, a proto musí být přijata odpovídající preventivní opatření k minimalizaci rizik, zejména v případě společné pastvy se skotem, který může být někdy bez

jakýchkoliv klinických příznaků přenašečem *salmonely* kmene Typhimurium. Společné pastvě je proto se třeba vyhnout v případech, kdy byla u hejna nosnic identifikována *salmonela* kmenů Enteritidis nebo Typhimurium, protože společně se pasoucí zvířata se pak stávají rizikem pro pozdější hejna nebo budovy, do kterých se společně se pasoucí zvířata přesouvají. V některých členských zemích není společná pastva povolena podle nařízení Komise (ES) č. 589/2008, příloha II.1.b.

Vstupu psů, koček a jiných domácích zvířat do budov drůbežáren (včetně skladů krmiva a vybavení) je nutno zamezit vždy.

1.7 Krmivo

Kompletní hotové krmivo nebo jeho složky včetně surovin k domácímu míchání musí být zakoupeny od mlýna nebo dodavatele, který je vyrábí v souladu s právními požadavky / příslušnými zákony, používá postupy kontroly výskytu *salmonely*, a který na požádání předloží dostupné výsledky sledování výskytu *salmonely*.

Při interpretaci těchto výsledků se případně poraďte s veterinářem odpovídajícím za hejno.

Hotové krmivo by mělo být v ideálním případě dodáváno ve vozidlech vyhrazených tomuto účelu, na která nejsou na zpáteční cestě nakládána přísady ani jiná krmiva.

Zpětný náklad surovin musí být řízen na základě kategorie rizik příslušné suroviny a tato rizika nesmí nijak ohrožovat další náklady zpracovaného krmiva. Pro všechna vozidla by měly existovat zdokumentované hygienické programy. Vzorky jednotlivých dodávek krmiva musí být uchovávány po dobu 12 týdnů.

Přesun krmiva z jedné farmy na jinou může být spojen se zvýšeným rizikem přenosu chorob.

Krmivo na farmě je třeba skladovat v uzavřených zásobnících nebo násypkách či uzavřených vacích. Skladovací prostory a násypky atd. musí být udržovány čisté, bez ptactva a hlodavců.

Jakékoliv vysypané krmivo musí být ihned uklizeno, aby nelákalo volně žijící ptactvo ani

škůdce. Rozsypané krmivo a zbytky z dopravních šneků a násypek atd. nesmí být skladovány a znovu používány pro další hejno ani přemísťovány do jiných farem.

Vybavení musí být pravidelně udržováno a je třeba věnovat potřebnou pozornost pravidelnému čištění velkých skladových zásobníků, dopravních šneků, násypek a řetězových dopravníků. Velkoobjemové zásobníky se nesmí znovu plnit, dokud zcela nevyschnou po čištění a přednost se dává suchému čištění, aniž by pracovníci vstupovali do zásobníku.

Při čištění velkých skladových zásobníků věnujte zvláštní pozornost požadavkům ochrany zdraví a bezpečnosti při práci, protože představují závažné bezpečnostní riziko.

1.8 Voda

Voda by měla pocházet z veřejného vodovodu nebo jiného zdroje, u kterého se pravidelně testuje jeho bakteriologická kvalita. Je-li to třeba, musí být zavedena vhodná opatření úpravy vody.

Systém dodávky vody včetně hlavní nádrže musí být uzavřený a hygienicky ošetřovaný, aby nedošlo ke kontaminaci.

Pravidelně provádějte kontrolu těsnosti.

Systém rozvodu vody je třeba pravidelně čistit a zavést proto odpovídající program.

Na volné pastvě musí být zamezeno přístupu zvířat k vodním tokům a povrchové vodě.

1.9 Dodávky steliva (pouze pro systémy chovu mimo klece)

Jako podestýlku drůbeže lze používat celou řadu druhů podestýlky, ale v každém případě musí být použitá podestýlka neznečištěná domácími zvířaty, volně žijícím ptactvem a hlodavci. Novou podestýlku lze ošetřit vhodnými organickými produkty / směsí kyselin / kyselými produkty nebo jinými antibakteriálními produkty (například formaldehyd) nebo určitými dezinfekčními prostředky. Tím se sníží riziko bakteriální

kontaminace. Antibakteriální látky neaplikujte na podestýlku a další povrchy, ze kterých mají být během příštích 48 hodin odebrány formou stěrů vzorky k testování na výskyt salmonely.

Podestýlku dopravujte na vozidlech, která byla před naložením podestýlky vyčištěna a vydezinfikována.

Podestýlka uskladněná pod širým nebem musí být vždy uložena na paletách nebo v balících a vždy musí být zakryta vhodnými čistými prostředky bránícím v přístupu vodě/ptákům/škůdcům. Poškozené balíky se nesmí používat.

Podestýlka a související položky uložené pod střechou musí být chráněny před hlodavci a dalšími škůdci.

1.10 Veterinární produkty

Dovoleno je používat výhradně doplňky krmiv a veterinární léky schválené národní legislativou nebo legislativou EU. Jejich použití musí odpovídat ustanovením předpisů o hygieně krmiv a případně veterinárnímu předpisu. Zvláště přísně musí být respektovány ochranné lhůty a ke kontrole *salmonely* se nesmí používat antimikrobiální prostředky s výjimkou omezených zákroků předpokládaných legislativou EU – například v případech, kdy je ohrožen dobrý zdravotní stav ptáků – a tato opatření smí být použita jedině po jejich povolení a za přísného dohledu kompetentního úřadu.

Je-li třeba podávat veterinární léky, jejich použití musí být dokumentováno v knize léčiv a ta musí být k dispozici ke kontrole v souladu s národní legislativou.

Veterinární léky musí být skladovány při správné teplotě v uzamčeném skladu; nesmí být v dosahu zvířat ani neoprávněných osob.

Použité nádoby, obaly atd. musí být zlikvidovány v souladu s národní legislativou tak, aby nedošlo ke kontaminaci krmiva, vody, pudy atd.

1.11 Vedení záznamů

Požadavky vedení záznamů jsou specifikovány

v příloze 1.

1.12 Rutinní hygiena a hospodaření

Každá farma by měla mít stanoveny vlastní provozní postupy, přednostně formou jednoduché příručky s pracovními postupy a instrukcemi, která obsahuje kontrolní seznam rutinních hygienických a dalších pracovních úkolů souvisejících s hospodařením.

Vedení by mělo pravidelně kontrolovat školení a dodržování programu hygienické kontroly a hubení škůdců.

2. ŘÍZENÍ

2.1 Personál a návštěvníci

- **Personál**

Veškerý personál na farmě musí být proškolen o důležitosti zamezení vzniku infekčních zoonóz, dodržování správné hygieny včetně osobní hygieny a respektování protokolů biologické bezpečnosti s cílem minimalizovat riziko infekce provozovny.

V provozovně musí být zajištěn systém s biologickou bezpečností nebo nejméně u vstupu do provozovny nebo do blízkosti parkoviště vozidel musí být umístěna dezinfekční lázeň nohou a kartáč.

K dispozici musí být vhodné toalety a umývárny (včetně baktericidního mýdla nebo prostředku na mytí rukou s obsahem alkoholu).

Veškerý personál a návštěvníci musí být instruováni, aby si umyli nebo dezinfikovali a osušili ruce dříve, než vstoupí do budovy drůbežárny nebo ji opustí. Pracovníci jsou rovněž povinni umýt si ruce po manipulaci s mrtvým ptákem, před jídlem a po něm a po návštěvě toalety.

Personál je povinen nosit pracovní obuv, overaly a v případě potřeby i plastové rukavice na jedno použití určené k použití pouze v dané provozovně. Přednost se dává kompletnímu přezutí nebo dvojitým plastovým návlekům na obuv, které se nosí navlečené na čistou obuv, a je-li to možné, musí být tyto oděvy a obuv vyměněny před vstupem každé další budovy. V systémech využívajících stodoly a volnou pastvu je velmi důležitá samostatná vodotěsná obuv pro každou budovu; tato obuv se používá v kombinaci s vhodnou účinnou dezinfekcí.

Personál nesmí udržovat ani mít kontakt s jinou drůbeží a měl by se vyhýbat práci s jinými domácími zvířaty. Kde to není možné, je zvláště důležité mít samostatný ochranný oděv, vybavení a možnosti čištění a dezinfekce na vstupu a při opuštění jednotky drůbežárny.

- **Návštěvníci**

Méně důležité návštěvníky na farmě je vhodné odradit od vstupu, protože návštěvníci jsou potenciálním zdrojem infekce, zejména pokud navštěvují jiné farmy s chovem drůbeže, prasat nebo skotu. Sem patří pracovníci zabývající se odchytom/ čištěním, vakcinací atd. Tím lze minimalizovat potenciál šíření infekcí.

Návštěvníci, kteří vstupují do budov drůbežárny, by měli nosit pracovní pláště na jedno použití nebo čisté pracovní pláště zapůjčené farmou, které lze prát, a také obuv, kterou lze čistit a dezinfikovat. Všichni návštěvníci musí používat stejně vysoké standardy hygieny jako zaměstnanci farmy – například mytí rukou při vstupu a opuštění drůbežárny. Návštěvníci by měli podepsat návštěvní knihu³.

Návštěvníci z jiné země by neměli vstupovat do farmy během prvních 48 hodin po svém příjezdu.

- **Vozidla**

³ Navrhovaná záhlaví sloupců viz příloha Ib.

Návštěvy drůbežárny ve vozidlech je třeba minimalizovat. Rovněž se doporučuje zavést pravidlo předepisující povinnost dezinfikovat kola při vjezdu na pozemek provozovny.

2.2 Řízení živého inventáře

- **Drůbež**

Provozovna by neměla chovat žádnou jinou drůbež; to platí i pro okrasnou nebo domácí drůbež.

- **Chovné farmy**

Jednodenní kuřata si lze zakoupit u majitelů chovných hejn a v líhních; tato kuřata splňují požadavky příslušné legislativy o sledování výskytu *salmonely* a dalších nemocí drůbeže. Výsledky předchozího testování na salmonelu musí být zpřístupněny nejméně v souladu s národním programem (National Control Programme).

Chovné provozovny by měly být řízeny podle zásady vše dovnitř / vše ven.

Podle epidemiologické situace a národní legislativy v jednotlivých zemích a v souladu s nařízením (ES) 1177/2006 se doporučuje vakcinace kuřat proti salmonelle; v některých členských zemích je však vakcinace zakázána. O plánu vakcinace se poraďte s veterinárním dohledem farmy a na základě této dohody ho zaveďte.

Veškeré vakcíny musí být uloženy a používány s veškerou péčí a podle pokynů výrobce.

- **Farmy nosnic**

Vedoucí farem musí pochopit důležitost správných postupů kontroly hygieny a hubení škůdců a převzít odpovědnost za zajištění účinného provádění těchto postupů zaměstnanci farmy nebo smluvními pracovníky.

Kde je to možné, chovné provozovny by měly být řízeny podle zásady vše dovnitř / vše ven. Jsou-li některé farmy nosnic obsazené průběžně, musí být přijata preventivní hygienická opatření, aby se zamezilo přenosu infekce mezi budovami. V těchto případech je ještě důležitější účinné hubení hlodavců a škůdců.

Farmy nosnic, které nakupují kuřata, by si je měly obstarat ze spolehlivého zdroje a ověřit si, že výsledky předchozího testování na salmonelu jsou v souladu s národním programem kontroly (National Control Programme) uspokojivé.

- **Likvidace mrtvých a vyřazených ptáků**

Hejna musí být kontrolována denně a všichni mrtví a vyřazení ptáci musí být odstraněni a zlikvidováni. Je-li to třeba, kadavery mohou být uloženy v uzavřených kontejnerech nepropouštějících tekutiny a odolných proti škůdcům, aby k nim nezískala přístup škodná ani jiní škůdci.

Kadavery musí být zlikvidovány v souladu s příslušnou legislativou EU a zejména podle nařízení (ES) č. 1774/2002.

Vozidla používaná k odstraňování mrtvých ptáků nesmí vjet na pozemek provozovny, ale

v ideálním případě vyzvedávají kadavery u vstupu do podniku nebo na hranici pozemku.

Skladovací místo a prostory, kde se skladují mrtví ptáci, je třeba před uložením nových ptáků důkladně vyčistit a dezinfikovat.

Po manipulaci s mrtvými ptáky si umyjte a vydezinfikujte ruce a veškeré další vybavení.

Vybavení používané ke skladování a likvidaci mrtvých ptáků podléhá dokumentovanému hygienickému protokolu.

2.3 Řízení hospodaření s vejci

Vybavení používané ke sběru vajec, manipulaci s nimi a jejich skladování udržujte čisté a v dobrém technickém stavu.

Personál zapojený do manipulace s vejci nesmí během těchto činností kouřit, jíst ani pít a v žádném případě nesmí tyto činnosti vykonávat v místnostech, kde se manipuluje s vejci nebo kde se vejce skladují.

- **Vybavení ke sběru vajec**

Pásky na vejce, kartáče na pásky a další vybavení je třeba pravidelně čistit, ideálně na konci každého pracovního dne. Jakýkoliv použitý dezinfekční prostředek musí být kompatibilní s použitím v produkci potravin (například chlór nebo peroxid v přiměřené koncentraci).

Konce pásů na vejce musí být osazeny kartáči, které z běžících pásů odstraňují prach. Pod kartáči by měly být umístěny záchytné žlaby na prach, které odvádějí prach k likvidaci.

Dopravníky vajec, které běží mezi budovami nebo z budov do balíren, musí být pravidelně čistěny a dezinfikovány. Materiál padající vedle dopravníků je třeba odstranit vysátím a zlikvidovat.

Kartonové obaly na vejce nebo plastové misky na vejce musí být viditelně čisté – bez výkalů, rozbitých vajec a peří. Znečištěné kartonové obaly na vejce zlikvidujte. Všechny obaly musí být skladovány v čistém, suchém, bezprašném

prostředí, které není znečištěno, do kterého nemohou proniknout volně žijící ptáci, hlodavci ani větší populace členovců.

- ***Sběr vajec a manipulace s nimi***

Pracovníci sběru vajec musí mít k dispozici zařízení k mytí a dezinfekci rukou a toto zařízení musí být čisté.

Zaměstnanci jsou povinni umýt si nebo si dezinfikovat a osušit ruce před manipulací s vejci i po ní. V případě ručního sběru vajec musí zaměstnanci věnovat zvláštní pozornost zajištění hygieny rukou.

Vejce musí být sbírána co nejčastěji a co nejrychleji po sběru přemístována do chladných skladů s regulovanou teplotou.

Kde je to možné, musí být vejce balena do nových kartonových nebo dezinfikovaných plastových obalů a ne do opakovaně používaných kartonových obalů.

Znečištěná, prasklá nebo rozbitá vejce musí být ze systému sběru vajec odebrána co nejdříve a musí se s nimi manipulovat samostatně, protože představují vyšší riziko.

V ideálním případě by se vejce, která nejsou považována za vejce první kvality, měla sbírat a zpracovávat na farmě až po vejcích, která jsou považována za vejce první kvality. Musí být identifikována co nejdříve, aby bylo možné umístit je na správné místo.

- ***Vejce z hejn s pozitivními výsledky testů na salmonelu nejsou vhodná k lidské spotřebě***

Vejce produkovaná hejny s pozitivním sérotypem (nebo s podezřením na pozitivní sérotyp) na salmonelu, u kterých platí omezení zakazující uvést je na trh jako stolní vejce, musí být označena jako vejce třídy B a dodána podniku, který vejce zpracovává v souladu se článkem 4 nařízení (ES) č. 853/2004 k tepelnému zpracování.

Taková vejce se dostávají do balírný vajec jedine v případě, že odpovědný orgán souhlasí se

zavedenými opatřeními, která brání jakékoliv vzájemné kontaminaci.

Rozbitá vejce, vejce se zbytky nebo znečištěním přesahujícím povolené meze a vejce získaná během ochranného období po veterinární léčbě musí být sbírána samostatně a odeslána k likvidaci.

3. ČIŠTĚNÍ A DEZINFEKCE⁴

3.1 Perspektivní plánování

Plánování depopulace a obnovení a také organizace čištění a dezinfekce musí umožňovat maximální možné časy vyprázdnění.

Plánování zahrnuje rezervaci smluvních pracovníků předem a zajištění podmínek tak, aby po depopulaci zůstalo minimální množství krmiva a dalšího spotřebního materiálu.

Po vyprázdnění budov je třeba zpracovat seznam položek, vyžadujících údržbu, opravy nebo výměnu.

Všechny opravy, které si pravděpodobně vyžadají odstranění podestýlky a které by znamenaly víření podestýlky nebo prachu, musí být dokončeny přednostně před mytím a vždy před dezinfekcí. Pokud to není možné, pracovní oblast musí být po skončení práce znovu vyčištěna a znovu dezinfikována.

Součástí běžného provozu musí být hubení hlodavců, členovců a volně žijících ptáků. Jestliže dochází k zamoření hlodavci, je třeba při depopulaci drůbežárny zajistit položení návnad a intenzivní chytání hlodavců do pastí, aby se snížilo jejich pronikání do okolního prostředí a v důsledku toho jejich opětovné pronikání do budov po naskladnění.

Jestliže jsou k dispozici koupele nohou nebo systém bariérového biologického zabezpečení, musí být instalovány u vchodů do budov během procedury čištění a dezinfekce. Čisté koupele nohou musí být připraveny ihned po dokončení mytí.

⁴ Kontrolní seznam k postupu čištění a dezinfekce viz příloha 4.

3.2 Odstranění vybavení a čištění zasucha

Mrtví ptáci, odpad a nadměrné krmivo musí být z provozovny odstraněny.

V ideálním případě se nadbytečné krmivo nevrací dodavateli ani nepoužívá v jiné farmě. Pokud byla v hejnu zjištěna *Salmonella enteritidis* nebo *Salmonella typhimurium*, této praxi se v každém případě vyhýbejte.

Veškeré mobilní vybavení je třeba dopravit na pevný podklad k vyčištění a dezinfekci nebo po čištění vrátit do budovy k dezinfekci. Tím se zajistí dokonalá dostupnost podlahové plochy při jejím ošetřování. Odpovídající pozornost věnujte zamezení možné opakované kontaminaci dezinfikovaných povrchů.

Budovy musí být ošetřeny proti škůdcům ihned po odstranění ptáků a podle potřeby je třeba zintenzivnit opatření na hubení hlodavců. Návnady pro hlodavce musí být odstraněny bezprostředně před mytím a dezinfekcí, a kdykoliv vznikne v provozu mezera, musí být znovu vráceny tak, aby nebyla promeškána žádná možnost kladení návnad. Nové nebo dezinfikované vybavení ke kladení návnad a nové návnady musí být položeny po dokončení dezinfekce mlhou dezinfekčního prostředku.

Před odstraněním podestýlky/hnoje musí být prach z potrubí a zařízení ve výšce sfoukán dolů nebo přednostně odsát a zlikvidován.

V drůbežárnách vybavených klecemi nebo latěmi se hnůj musí odstranit z jam a dalších skladových míst a odvézt k likvidaci mimo provozovnu. Doporučujeme, aby byly do čištění a dezinfekce budov vždy zahrnuty i jámy systémů hlubokých jam. Hnůj v jamách lze použít k odsátí vody z mytí a poté ho lze odstranit, než bude celá budova dezinfikována.

Podlahy musí být umety dočista a zbaveny tak zbytků podestýlky.

Budovy včetně chodeb, sklady krmiva a vybavení, odpočívárny a další pomocné budovy musí být zbaveny prachu, vyřeny nebo vysáty a zamety a také dezinfikovány. Externí povrchy a potrubí mimo budovy, vstupy a podél cest musí být dobře

vyčištěny.

3.3 Použité stelivo/hnůj

Použité stelivo/hnůj se musí skladovat co nejdále od drůbežárny. Je třeba zavést odpovídající preventivní opatření, aby se na hromadách hnoje a v jejich blízkosti nemnožili hlodavci, mouchy a volně žijící ptáci. Přípustným způsobem likvidace podestýlky/hnoje je kompostování.

Vozidla převážející podestýlku/hnůj musí být zajištěna tak, aby během dopravy materiál nevypadal.

Vozidla a vybavení musí být po použití k odvozu podestýlky vyčištěna a dezinfikována. Neměla by se používat k dopravě krmiva, ale jestliže se tomu nelze vyhnout (například na malých farmách), musí být ihned po odstranění podestýlky vyčištěna a dezinfikována, ponechána zcela uschnout a poté znovu dezinfikována a vysušena, než se jimi budou dopravovat krmiva.

Starou podestýlku je nutno co nejdříve vyvézt a odpovídajícím způsobem zlikvidovat.

Záznamy o dodávkách podestýlky/hnoje nebo o jejich likvidaci musí být archivovány.

3.4 Systém rozvodu vody

Vodovodní potrubí musí být čištěné proplachováním, po kterém následuje vnitřní dezinfekce vhodným dezinfekčním prostředkem (například sloučenina peroxidu). Hlavní nádrž a okolní plochy, nosníky atd. musí být důkladně vyčištěny a dezinfikovány. Vápenaté usazeniny na zvonových nebo hrncových napáječkách je třeba odstranit přípravkem s obsahem kyseliny ještě před důkladnou dezinfekcí všech vsuvek a hrnců. Odtokové kanály a hrnky pod vývody v klecích jsou zvláště nebezpečné, a proto musí být před dezinfikováním nebo výměnou důkladně vyčištěny a vysušeny. Kyselost vody lze také zvýšit během posledních 2 týdnů snůšky/před depopulací. Cílem je snížit kontaminaci napáječek a zachytných hrnků/ odtoků.

Je třeba přijmout následující opatření:

Vypusťte hlavní nádrž a zkontrolujte, zda se v ní nehromadí sutiny a zbytky. V případě potřeby vyčistěte.

Nádrž naplňte objemem vody nutným k naplnění celého systému napájení a přidejte dezinfekční prostředek v množství, odpovídajícím požadovanému rozředění.

Dezinfekční roztok napusťte do napájecího systému. Řiďte se návodem výrobce.

System vypusťte a naplňte ho čerstvou vodou.

3.5 Mytí

Předmytí se provádí pomocí detergentu/dezinfekčního prostředku použitého s tlakovou vodou. Tlaková voda napomáhá uvolňování ulpívajících nečistot.

Při čištění složitějších zařízení (například klecí) může být užitečné parní čištění. Plášť budovy, pomocné prostory a vybavení je třeba vyčistit tlakovým omytím. Věnujte zvláštní pozornost podestýlce zapadlé do trhlin a děr v podlaze a stěnách na úrovni ptáků, napáječkám, krmičkám, pásům na vejce, odpadávajícím kouskům z pásů/desek/škrabáků a povrchu podlahy kolem klecí a pod nimi. Odpovídající pozornost věnujte zamezení možné opakované kontaminaci umytých povrchů odstrikujícími nečistotami při mytí tlakovou vodou.

Bezpečnostní zásady respektujte zejména při čištění elektrického vybavení. Malé dílce, které nelze mýt tlakovou vodou, lze po očištění za sucha setřít utěrkou namočenou v dezinfekčním prostředku.

Vnitřky a vnější strany budov by měly být před dezinfekcí vyčištěny stejně, aby nedošlo k opakované kontaminaci.

Po umytí před dezinfekcí je vhodné nechat povrchy zcela uschnout.

3.6 Dezinfekce

Po čištění budov a vybavení by měla následovat dezinfekce pomocí schváleného dezinfekčního prostředku, který se musí používat v souladu s návodem na nálepce ve správném rozředění tak, aby účinkoval proti *salmonelám* a obecně bakteriím.

V budovách, které lze jen obtížně čistit, v nedostatečně vyschlých budovách, nebo v opakovaně infikovaných budovách je nutné použít odpovídající koncentraci.

Jestliže zbývá organický materiál nebo v klecových systémech jsou obecně nejúčinnější dezinfekční prostředky založené na formaldehydu; po konzultaci s odborníkem však lze používat i jiné dezinfekční prostředky (například FGQ, aldehydy atd.). Zdraví a bezpečnosti pracovníků věnujte

odpovídající pozornost a péči.

Všechny povrchy musí být důkladně postříkány dezinfekčním prostředkem až do jejich plné saturace a zvláštní pozornost věnujte pomocným násypkám a zásobníkům krmiva, potrubí k vedení krmiva a vody, kanálům a nádobám, klecím a podlahám pod nimi, pásům a zdvižím na dopravu vajec, odkapávacím deskám, škrabákům a pásům, ventilačním kanálům a vysoko umístěným nosníkům, plošinám a potrubím. Dezinfikovat je třeba také pomocné prostory a venkovní oblasti kolem dveří a ventilačních kanálů.

Budovy farem s volnou pastvou je třeba vyčistit a dezinfikovat do stejné míry jako uzavřené budovy, protože největší riziko přenosu infekce hrozí uvnitř budov.

Jestliže se nahromadí hnůj nebo kontaminované splašky z budovy v bezprostředním okolí domu, je třeba je odstranit a celou oblast dezinfikovat. Betonové a dřevěné rampy okolo budov musí být rovněž vydezinfikovány a pečlivě zkontrolovány, aby se zjistila aktivita hlodavců, proti kterým je třeba zakročit položením návnad do jejich děr a chráněnými místy s návnadami.

3.7 Montáž a kontrola vybavení

Po vyčištění a dezinfekci mobilní vybavení opět smontujte a vraťte zpět do budov.

Spolu s budovami doporučujeme také vydezinfikovat co nejvíce vybavení, aby nedošlo k opakované kontaminaci (například odkapávacím trusem volně žijících ptáků, stříkanci z mytí tlakovou vodou atd.).

Systémy napáječek a krmítek musí zůstat prázdné až do skončení dezinfekce mlhou dezinfekčního prostředku.

3.8 Mikrobiologické sledování čištění a dezinfekce

Aby byla zajištěna účinnost postupů čištění a dezinfekce, doporučuje se odebrat vzorky a zjišťovat přítomnost *salmonely*. Vzorky se odebírají po usušení povrchů, aby nevznikaly falešně negativní výsledky. Kontrola by měla být

důkladná, aby byla odhalena potenciální opakovaná kontaminace výkaly hlodavců nebo členovců.

Bakteriologické testování na ověření účinnosti čištění a dezinfekce se v každém případě doporučuje po depopulaci hejna. Je-li výsledek testu pozitivní, je třeba dezinfekci zopakovat a znovu otestovat její účinnost.

Vzorky je třeba otestovat co nejdříve po jejich odběru, ideálně téhož dne. Použijte citlivou metodu s kultivací *salmonely*, vhodnou ke zpracování vzorků z prostředí. Laboratoře, do kterých se vzorky odesílají k testování, by měly mít akreditaci odpovídající prováděnému testu.

Užitečné mohou být i další testy „hygienogramů“, kterými se stanoví počty střevních bakterií (enterobakterie) a slouží k vyhodnocení účinnosti čištění a dezinfekce v místech, kde se *salmonela* nevyskytuje. Je-li výsledek testu pozitivní, je vhodné dezinfekci zopakovat a otestovat a přezkoumat všeobecnou účinnost zavedeného dezinfekčního programu.

3.9 Specifická opatření po detekci *salmonely*

Po detekci *salmonely* je velmi důležité identifikovat zdroj infekce a veškerá rizika jejího dalšího šíření například otestováním hlodavců, much, vybavení a dalších zvířat v místě.

Běžnou součástí činností na farmě s chovem drůbeže by mělo být čištění, dezinfekce a hubení hlodavců, členovců (mouchy, brouci, čmelíci atd.) a volně žijících ptáků. Zavedený program by měl být schopen co nejúčinněji snížit (nebo v ideálním případě eliminovat) *salmonelu* z prostředí a měl by být využíván i v případě, že během života předchozího hejna nebyla infekce identifikována, protože některé infekce vždy detekci uniknou.

Jestliže se v budově zvýšila odolnost *salmonely* a ta je odolná, doporučuje se věnovat po depopulaci dostatek času na čištění a důkladnou dezinfekci, na bakteriologické zkoušky a na případné zopakování celého postupu, bude-li to třeba.

V místech, kde jsou hejna různého věku, musí být během čištění zavedena preventivní opatření ke

snížení rizika přenosu infekce aerosoly, pohybem hlodavců a škůdců nebo odpadní vodou do budov, které jsou stále obsazené. Podobně je třeba postupovat opatrně, aby nedošlo k přednosu infekce ze starších ptáků do čistěných budov nebo na nově přivezené ptáky.

Doporučuje se používat kontrolní seznam podrobně popisující každý krok čištění a dezinfekce, aby bylo zaručeno, že budou řádně provedeny všechny práce. Vedoucí provozu nebo farmář a vedení farmy by měli v rámci svých pracovních cílů sledovat hygienická opatření a plnou shodu s biologickým zabezpečením.

V infikovaných hejnech musí být vypracována speciální strategie hubení hlodavců a pro další hejno musí být zvažována také další opatření – například použití vakcinovaných kuřat chovných slepic a nosnic, zvýšení kyselosti krmiva nebo použití konkurenčního výběru.

II. DEPOPULACE A DOPRAVA SLEPIC

1. ODCHYT A NAKLÁDÁNÍ SLEPIC

Role biologického zabezpečení je během odchytu a nakládání prvořadá. Je třeba věnovat veškeré úsilí tomu, aby během těchto činností nemohlo dojít ke vzájemné kontaminaci.

Je třeba přijmout následující opatření:

Odchyt musí provádět buď personál farmy, nebo externí smluvní pracovníci, kteří jsou řádně vyškoleni a mají prokazatelně dostatek zkušeností s touto činností. Záznamy o školení musí být archivovány;

při odchytu musí mít pracovníci na každé farmě oblečen vhodný, čistý, ochranný oděv a obuv;

Pracovníci zapojení do vlastního odchytu a nakládání musí před odchytem věnovat odpovídající pozornost osobní hygieně (dezinfekce rukou);

Všechna vozidla, přepravní klece a další vybavení použité k odchytu a nakládání musí být před příchodem na farmu odpovídajícím způsobem vyčištěny a dezinfikovány;

Oblast nakládání musí být vyhrazena nakládání ptáků k dopravě do zpracovatelského závodu a musí být čistá, uklizená a hygienicky ošetřená;

Znečištěné a čisté vybavení musí být navzájem oddělené, aby nedošlo ke vzájemné kontaminaci;

Vybavení použité k odchytu a nakládání musí být před opuštěním farmy odpovídajícím způsobem vyčištěno a dezinfikováno;

Musí být jmenován člen odchytového týmu, který bude za celou akci odpovídat.

2. DOPRAVA SLEPIC

2.1 *Hygiena během přepravy*

Veškerá drůbež by měla být dopravována autorizovanými nebo licencovanými dopravci.

Kola nákladních automobilů a podběhy kol musí být u vjezdu před vjezdem na pozemek provozovny a před jeho opuštěním vystříkány dezinfekčním prostředkem. Jestliže jsou vozidla viditelně znečištěná hnojem, musí být zcela vyčištěna a dezinfikována, než vjedou na pozemek farmy. Čistotu lze zkontrolovat setřením podběhů kol a podlahy v místě řadicích pák vozidla.

Řidiči nákladních automobilů musí být správně proškoleni nebo informováni takovým způsobem, aby chápali důležitost osobní hygieny a aby si byli vědomi prostředků, jakými se infekce může šířit na ruce, oděvy a vybavení. V ideálním případě by měli nosit ochranné oděvy, které jim zapůjčí farma po dobu pobytu na území farmy.

Musí být provedeny odpovídající záznamy a vyplněny oficiální dokumenty, které provázejí slepice na místo jejich určení. To je nezbytně nutné, aby byl celý potravní řetězec správně sledovatelný.

2.2 *Vozidla*

Vozidla používaná k dopravě ptáků musí být vyčištěna a dezinfikována. Po skončení cesty musí být vozidla co nejdříve vyčištěna a vydezinfikována a znovu vyčištěna a vydezinfikována musí být opět před dalším použitím k dopravě živého inventáře.

Vozidla používaná k odvozu hnoje a krmiva během čištění musí být vyčištěna a vydezinfikována, než je bude možné použít v jiné provozovně.

Vozidla farmy, přepravní klece, vozíky a další vybavení použité k obsluze budov drůbežárny nebo k manipulaci s odpady musí být před opětovným zaplněním farmy v rámci rutinního programu vyčištěna a dezinfikována. Je-li to třeba, musí být vyčištěna ostatní vozidla používaná na farmě včetně vnitřních podlah a zavazadlového prostoru soukromých automobilů.

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA 1:

a. - Záznamy

Chovatelé odpovědní za farmy, kde jsou chovány nosnice a kde jsou produkována vejce k lidské spotřebě, musí zaznamenávat a archivovat informace o opatřeních použitých ke kontrole a prevenci infekce a zejména o opatřeních určených k prevenci výskytu *salmonel*, které mohou vyvolávat zoonózy.

Vedeny a uchovávány budou zejména následující záznamy:

- záznamy o návštěvách;
- záznamy o veterinární léčbě a předpisech;
- osvědčení o původu kuřat;
- výsledky kontrol salmonely u kuřat a nosnic nejméně ve stáří jeden den, 2 týdny před dopravou do drůbežárny, kde budou ubytovány nosnice, a každých 15 týdnů během období snášky;
- osvědčení o původu krmiva/surovin;

- výsledky kontroly krmiva/surovin;
- záznamy o údržbě systému k úpravě a dezinfekci vody (chlórování) nebo kontroly kvality na základě definovaného protokolu;
- záznamy o účinnosti dezinfekčního programu;
- záznamy o účinnosti programu hubení hmyzu;
- záznamy o účinnosti programu hubení hlodavců;
- záznamy ohledně vyprodukovaných vajec dodaných do balíren k lidské spotřebě, pro potravinářský a nepotravinářský průmysl (tyto záznamy mohou být nahrazeny archivem faktur a dodacích listů);
- záznamy o úmrtnosti.

Za vedením těchto záznamů a jejich archivací může být chovatel hodnocen veterinárním konzultantem.

Uvedené záznamy musí být archivovány po dobu nejméně 3 let.

b. - Příklad knihy návštěv

Datum	Jméno návštěvníka	Název a adresa společnosti	Účel návštěvy	Datum posledního kontaktu s drůbeží / živým inventářem	Čas příjezdu	Čas odjezdu

c. - Příklad knihy veterinárních ošetření

Datum	Identifikace hejna*	Předepsaná léčba (látka a dávkování)	Způsob aplikace (do vody, krmiva, injekčně)	Dnů léčby	Jméno a profesionální identifikace veterináře	Podpis veterináře

*Identifikace hejna: Všechny dokumenty a výsledky analýz by měly odkazovat k jednoznačně určené národní provozovně, tyto informace lze připíchnout na dveře drůbežárny a všichni operátoři je musí znát (líheň, dodavatel krmiva, laboratoř, balicí středisko atd.).

PŘÍLOHA 2: KONTROLA VÝSKYTU *SALMONEL* – POSTUPY ODBĚRU VZORKŮ

Postup odběru vzorků lze stanovit ve spolupráci s vaším veterinárním poradcem, měl by být přizpůsoben rizikové situaci na farmě a být v souladu s Národním kontrolním programem výskytu *salmonely* v hejnech nosnic. Národní kontrolní program (National Control Programme) bude založen na nařízení 2160/2003 a nařízení 1168/2006, a jejich dalších změnách.

Postupy odběru vzorků musí být zavedeny v souladu s národním kontrolním programem (National Control Programme).

Jakýkoliv vzorek odebraný k vyšetření na výskyt *salmonely*, musí být odebrán přímo do sterilní plastové nádoby nebo sáčku se vzduchovým prostorem. Vzorky musí být uchovávány v chladu a dodány během 24 hodin od sběru. Musí být otestovány co nejdříve po doručení do laboratoře. Laboratoře, do kterých se vzorky odesílají k testování, musí mít akreditaci odpovídající prováděnému testu, udělenou třetí stranou.

Pokud jde o zdravé zvířata, jsou-li jednodenní kuřata nebo připravené nosnice přijaty z jiného členského státu, musí být v souladu se směrnicí 90/539/EHS podnik původu oficiálně schválen pro obchodování v rámci komunity a zvířata musí být otestována na kmeny *Salmonella gallinarum*, *pullorum* a *Mycoplasma gallisepticum* v souladu se směrnicí 90/539/EHS.

Veškeré třetí země exportující do EU jednodenní kuřata nebo nosnice připravené snášet, musí prokázat splnění požadavků odpovídajících legislativě EU.

a – kuřata

Chovatelé jsou povinni odebrat vzorky k otestování na výskyt *salmonely* od kuřat dodaných z jednotlivých líhní. V okamžiku přijetí kuřat na farmu se *doporučuje* také provést test na výskyt *salmonely*.

b – Hejna chovu kuřat

U jednodenních a dva týdny starých kuřat⁵ se před jejich převozem do místa chovu nebo snůšky (nebo před zahájením snůšky) vyžaduje odběr a testování.

Výsledky testování musí být k dispozici včas, aby bylo možné provést potřebná opatření před převozem ptáků na místo snášky.

Vlastníci hejn, kteří nakupují náhradní ptáky, by měli od dodavatele vyžadovat ujištění týkající se stavu *salmonely* a vakcinačního programu (jestliže je zaveden).

V okamžiku přijetí kuřat na farmu, kde bude probíhat snáška, se *doporučuje* také provést test na výskyt *salmonely*.

c- monitorování v průběhu snášky

Národní kontrolní program National Control Programme⁶ vyžaduje jako nejvyšší frekvenci testování během snášky provádět monitorování každých 15 týdnů při stáří 22-26 týdnů. Tento program bude definovat také metodu odběru vzorků, laboratoře oprávněné ke zjišťování výskytu *salmonely* a analytické metody, které se použijí.

V případě pozitivních výsledků u vzorku může být odpovědnou institucí proveden ověřovací test v trusu a prachu, vejcovodech a kloace nebo vejcích⁷.

---

⁵ Podle nařízení (ES) 2160/2003.

⁶ Podle nařízení (ES) 2160/2003.

⁷ Podle nařízení (ES) 1237/2007.

PŘÍLOHA 3: KONTROLA VÝSKYTU *SALMONEL* - PŘEHLED

Kontrolní bod	Vyloučení <i>salmonely</i>	Kontrola rozšíření
Jednotka	<p>U nových jednotek – umístění v dostatečné vzdálenosti od ostatních farem a skládek odpadů.</p> <p>Udržovat čistotu a uklizeno.</p> <p>Obvod oplocen / informační značky.</p> <p>Čisté parkoviště pro vozidla mimo pozemky provozovny.</p> <p>Zajistit umývárny/dezinfekční prostory/lázně na nohy.</p> <p>Pravidelně čistit a dezinfikovat budovy a okolní oblasti, pracovat v souladu s programem hygieny zpracovaným specificky pro danou jednotku.</p>	<p>Udržovat čistotu a uklizeno.</p> <p>Zajistit umývárny/dezinfekční prostory/lázně na nohy/ochranné oděvy.</p> <p>Pravidelně čistit a dezinfikovat budovy a okolní oblasti, pracovat v souladu s programem hygieny zpracovaným specificky pro danou jednotku.</p> <p>Kdekoliv je to možné, zavést systém všechno dovnitř/všechno ven.</p>
Hejna nosnic a chovná hejna	<p>Získat jednodenní kuřata od majitelů chovných hejn nebo v líhních splňujících požadavky příslušné legislativy o sledování výskytu kmenů <i>salmonella enteritidis</i> a <i>salmonella typhimurium</i>.</p> <p>Zavést účinný program sledování <i>salmonel</i>.</p> <p>Zajistit odpovídající dobu vyskladnění mezi dvěma hejny.</p> <p>Ověřit, zda kuřata jsou ze spolehlivého zdroje.</p> <p>Zajistit plnou shodu s povinnými protokoly testování stanovenými Národním kontrolním programem.</p>	<p>Používat samostatné ochranné oděvy nebo dezinfekční lázně pro každou budovu.</p> <p>Hubení volně žijícího ptactva a hlodavců.</p> <p>Bariéry k překračování.</p> <p>Kontrola pozitivních výsledků s veterinárním odborníkem.</p> <p>Vyvinout a udržovat plán kontroly <i>salmonely</i> specifický pro danou provozovnu nebo společnost.</p>
Personál	<p>Vzdělávat, školit a informovat.</p> <p>Udržovat si „pracovní oděvy“ v místě a pravidelně provádět čištění a dezinfekci.</p> <p>Zajistit písemné protokoly udržování hygieny a sledovat jejich dodržování.</p>	<p>Udržovat si „pracovní oděvy“ v místě a pravidelně provádět čištění a dezinfekci.</p> <p>Zajistit písemné protokoly udržování hygieny a sledovat jejich dodržování.</p> <p>Před manipulací s ptáky a po ní si</p>

	Čistit odpočívárnu, umývárnu a toalety.	umýt ruce.
Hubení škůdců	Účinné programy hubení. Udržování čistoty /zabraňte rozsypaní krmiva.	Kontrolovat účinnost hubení; není-li dostatečně účinné, konzultovat problém se specialistou. Zintenzivnit hubení v době depopulace.
Návštěvníci	Omezit vstup. Návštěvní kniha. Poskytnout čistý ochranný oblek.	Poskytnout čistý ochranný oblek. Informovat návštěvníky o hygienických pravidlech.
Krmivo	Zajistit zavedené adekvátních postupů v mlýnu krmiva, aby bylo možné zjistit a kontrolovat výskyt <i>salmonel</i> . Bezpečné, čisté skladovací prostory bez přístupu ptáků.	Zabránit opakovanému použití krmiva z prázdných budov.
Podestýlka	Čistý zdroj, nekontaminovaná.	Bezpečná likvidace.
Voda	Vodovod nebo testovaný/chlórovaný zdroj.	Uzavřený systém. Vyčistit a dezinfikovat systém před každým hejnem/po každém hejnu.
Odpad živočišného původu	Pečlivá likvidace podestýlky/hnoje mimo provozovnu.	Uklidit rozsypanou podestýlku/hnůj kolem budov po vykydání a zabránit odtékání vody z mytí do sousedních obsazených budov nebo skladů. Bezpečná likvidace mrtvých ptáků.
Vybavení	Vybavení nesdílejte. Pravidelně ho čistěte a dezinfikujte.	Jestliže se o vybavení dělí více budov ve farmě, vyčistěte ho a vydezinfikujte. Pravidelně ho čistěte a dezinfikujte.
Depopulace/populace	Čistý personál. Čisté vozidlo. Čisté klecové kontejnery.	Zaveďte program čištění a dezinfekce. Plánujte dopředu. Vše dovnitř / vše ven
Očkování	O správných plánech vakcinace a dalších pomůckách ke kontrole <i>salmonely</i> se poraďte se svým veterinářem.	

PŘÍLOHA 4: KONTROLNÍ SEZNAM NA PŘÍPRAVU PODROBNÉHO PLÁNU ČIŠTĚNÍ A DEZINFEKCE JEDNOTEK NOSNIC NEBO ODCHOVU KUŘAT PŘI DEPOPULACI

Příprava

- Poznamenejte si datum depopulace a připravte si plán.
- Zajistěte účinné hubení hlodavců.
- Sepište si položky, u kterých je třeba provést opravy nebo údržbu a objednejte náhrady.
- Zajistěte čisticí zařízení, dezinfekční prostředky.
- Zajistěte dostupnost kompetentních pracovníků.
- Zajistěte, aby jiná zvířata v obsazených budovách nebo sousedních pozemcích nebyla během čištění kontaminována.
- Snižte množství podávaného krmiva.
- Zajistěte odvezení a správné uložení zásob krmiva způsobem, který zabrání kontaminaci.

Při depopulaci

- Dopravte všechny ptáky z budovy.
- Podle potřeby proveďte opatření k hubení hmyzu, roztočů, brouků atd.
- Odstraňte a zlikvidujte všechny kadavery.
- Odstraňte zbývající krmivo.
- Zkontrolujte účinnost hubení hlodavců / podle potřeby zvyšte jeho intenzitu.
- Proveďte potřebné opravy v budově.

Čištění a mytí

- Vykliděte hnůj, podestýlku, prach, odpad atd.
- Veškeré mobilní vybavení vezměte ven, vyčistěte ho a umyjte ho.
- NEBEZPEČÍ – elektrické vybavení vždy odpojte od napájení.
- Vypusťte, propláchněte, vyčistěte rozvod vody, případně demontujte příslušné části.
- Důkladně vyčistěte systém krmení, oblasti kolem krmítek, zásobníky, násypky atd.
- Vyčistěte pomocné místnosti, ventilátory, skladovací prostory, odpočívárny, vozidla farmy a další vybavení.
- Vyčistěte nádoby použité na odpad, odpadní jámy.
- Vyčistěte vybavení používané ke skladování a likvidaci mrtvých ptáků.
- Umyjte tlakovou vodou budovy, ohrady, další oblasti, aby se odstranily zbývající nečistoty.

- Všechny odpad bezpečně zlikvidujte.
- Zkontrolujte, zda je veškeré vybavení používané k čištění čisté a dezinfikované.
- Proveďte potřebné opravy a údržbu.

Použijte dezinfekční prostředky

- Ověřte si, zda je budova suchá.
- Řiďte se návodem na nálepce.
- Použijte schválené dezinfekční prostředky ve správném rozředění (například formaldehyd 2-5 %) na:
  - stavební části budovy;
  - mobilní vybavení a znovu ho smontujte;
  - všechny pomocné a společné oblasti;
  - oblasti skladů krmiva, nádoby, zásobníky, násypky;
  - propláchněte vodovodní systém a napáječky příslušným dezinfekčním prostředkem (například produkt s peroxidem);
  - vybavení používané ke skladování a likvidaci mrtvých ptáků.

Dezinfekce mlhou dezinfekčního prostředku

- Použijte 30-40 % roztok formaldehydu (čistý formalín) nebo jiný vhodný dezinfekční prostředek v koncentraci odpovídající tomuto postupu; použijte tepelný rozprašovač, kterým nasytíte znovu všechny povrchy poté, co nastříkaný dezinfekční prostředek zaschnul;
- Zajistěte plnou shodu s místními předpisy o ochraně zdraví a bezpečnosti.

Před naskladněním

- Vyměňte návnadu pro hlodavce.
- Zkontrolujte, zda jste nepřehlédli žádnou oblast a že veškeré vybavení funguje.
- Zkontrolujte, že nehrozí žádné znečištění podestýlky, krmiva ani náhradních zásob na vstupu do farmy.

PŘÍLOHA 5: KONTROLNÍ SEZNAM DOBRÉ HYGIENICKÉ PRAXE V CHOVU KUŘAT A V HEJNECH NOSNIC

I	NA FARMĚ	
1	OPATŘENÍ PŘI ŘÍZENÍ RIZIK	
1.1	UMÍSTĚNÍ FARMY	
	Je farma umístěna tak, aby byla izolovaná od ostatního živého inventáře a zdrojů kontaminace?	
1.2	PROVOZOVNA S DRŮBEŽÍ	
	Existuje plán provozovny?	
	Je obvod provozovny jasně označen?	
	Lze parkoviště pro návštěvníky snadno vyčistit a udržovat?	
	Jsou vozovky na farmě čisté?	
	Je provozovna čistá a uklizená?	
1.3	BUDOVY	
	Je oblast kolem budov uspořádána tak, aby na ní nevznikaly louže stojaté vody, a je udržovaná bez vegetace?	
	Jsou budovy konstruovány trvanlivě a lze je snadno čistit?	
	Je zabráněno v přístupu volně žijícím ptákům, hlodavcům, čmelíkům a škůdcům, škodné zvěři?	
	Jsou všechna vstupní místa zavřená a uzamčená?	
	Je k dispozici vhodné zařízení, kde si lze umýt nebo vydezinfikovat a osušit ruce a kde je možné převléci se do pracovních oděvů a obuvi před vstupem a po opuštění budovy drůbežárny?	
	Je pomocná místnost konstruována a udržována na stejné úrovni jako budova s drůbeží?	
1.4	VYBAVENÍ	
	Je vybavení vyčištěno a dezinfikováno?	
	Je ventilační systém správně udržován, aby minimalizoval usazování prachu z ovzduší a na površích a vybavení?	
	Jsou systémy krmení dobře udržované, aby se minimalizovalo rozsypávání?	

	Jsou systémy sběru vajec dobře udržované, aby se vejce nerozbíjela?	
1.5	HUBENÍ ŠKŮDCŮ, ŠKODNÉ ZVĚŘE A HMYZU	
	Jsou budovy zajištěny proti vniknutí volně žijících ptáků, hlodavců, škodné zvěře a brouků?	
	Existuje plánovaný program hubení škůdců a je dodržován?	
	Je plánovaný program hubení škůdců pravidelně kontrolován?	
	Jsou záznamy o použitých pesticidech řádně vedeny?	
	Je personál odpovědný za hubení škůdců řádně vyškolený?	
1.6	DOMÁCÍ ZVÍŘATA V MÍSTĚ	
	Je zabráněno v přístupu domácích nebo jiných zvířat do budov drůbežárny a servisních budov?	
1.7	KRMIVO	
	Pracuje dodavatel krmiva v souladu s příslušnými zákony a pravidly správné praxe nebo směrnicemi?	
	Kontroluje dodavatel krmiva výskyt <i>salmonely</i> a poskytne výsledky sledování výskytu <i>salmonely</i> na požádání?	
	Používají se k dopravě krmiva vyhrazená vozidla?	
	Existuje pro vozidla dopravující krmiva zdokumentovaný hygienický program?	
	Jsou z každé dodávky krmiva odebrány vzorky a jsou uchovávány po dobu 12 týdnů?	
	Je krmivo skladováno v uzavřených zásobnících nebo násypkách či uzavřených vacích?	
	Jsou skladovací oblasti viditelně bez ptáků a hlodavců?	
	Je vysypané krmivo a jsou zbytky krmiva ihned uklizeny a zlikvidovány?	
	Jsou skladovací nádoby, šnekové dopravníky, násypky a řetězové dopravníky pravidelně čištěny?	
1.8	VODA	
	Pochází voda z veřejného vodovodu nebo jiného zdroje, u kterého se pravidelně testuje jeho bakteriologická kvalita?	
	Je systém rozvodu vody uzavřený a hygienicky udržovaný?	
	Je pro systém rozvodu vody zaveden odpovídající program pravidelného čištění?	
	Jsou netěsnosti sledovány?	

1.9	DODÁVKY A LIKVIDACE PODESTÝLKY	
	Je podestýlka pořizována ze spolehlivého zdroje a je neznečištěná?	
	Je uskladněná podestýlka vždy uložená na paletách a je zakrytá vhodnými čistými prostředky bránícím v přístupu vodě/ptákům/škůdcům?	
	Jsou poškozené balíky vhodně zlikvidovány?	
	Je použitá podestýlka odstraněna a vhodně zlikvidována?	
1.10	VETERINÁRNÍ PRODUKTY	
	Jsou doplňky krmiv a veterinární léky schválené národní legislativou nebo legislativou EU?	
	Je používání veterinárních přípravků zdokumentováno v lékařských knihách?	
	Jsou veterinární léky uloženy mimo dosah zvířat a neoprávněných osob?	
	Jsou kontejnery, obaly atd. vhodně zlikvidovány?	
1.11	VEDENÍ ZÁZNAMŮ	
	Udržujete po dobu nejméně 3 let záznamy o následujících skutečnostech?	
	Návštěvy	
	Záznamy o veterinární léčbě a předpisech	
	Osvědčení o původu kuřat	
	Výsledky kontrol <i>salmonely</i> u kuřat a nosnic nejméně ve stáří jeden den, 2 týdny před dopravou do drůbežárny, kde budou ubytovány nosnice, a každých 15 týdnů během období snášky	
	Osvědčení o původu krmiva/surovin	
	Výsledky kontroly krmiva/surovin	
	Záznamy o údržbě systému k úpravě a dezinfekci vody (chlórování) nebo kontroly kvality na základě definovaného protokolu	
	Záznamy o účinnosti dezinfekčního programu	
	Záznamy o účinnosti programu hubení hmyzu	
	Záznamy o účinnosti programu hubení hlodavců	
	Záznamy ohledně vyprodukovaných vajec dodaných do balíren k lidské spotřebě, pro potravinářský a nepotravinářský průmysl (tyto záznamy mohou být nahrazeny archivem faktur a dodacích listů)	
	Záznamy o úmrtnosti	
1.12	RUTINNÍ HYGIENA A HOSPODAŘENÍ	

	Existuje zavedený provozní postup, který obsahuje kontrolní seznam o rutinním dodržování hygieny a hospodaření?	
	Kontroluje vedení pravidelně školení a dodržování programu hygienické kontroly a hubení škůdců?	
2	ŘÍZENÍ	
2.1	PERSONÁL A NÁVŠTĚVNÍCI	
	Existuje u vstupu do budovy s drůbeží bariérový systém biologického zabezpečení nebo bariéra s nádobou na dezinfekci nohou tj. existuje jasná fyzická bariéra mezi čistou a nečistou oblastí?	
	Jsou všichni pracovníci vyškoleni v dodržení biologického zabezpečení a hygienických opatření?	
	Jsou k dispozici čisté ochranné oděvy a obuv určené pro jednotlivé budovy a poskytované personálu a návštěvníkům?	
	Používají se lázně na nohy se schválenými a účinnými dezinfekčními prostředky?	
	Jsou zařízení na mytí rukou a toalety v provozovně vybaveny umyvadlem a mýdlem nebo dezinfekčním prostředkem a vysoušečem?	
	Myjí nebo dezinfikují si všichni pracovníci a návštěvníci ruce a osuší si je dříve, než vstoupí do budovy drůbežárny nebo ji opustí?	
	Existuje pro návštěvníky kniha návštěv se záznamem o datu, času příjezdu/odjezdu, jména, názvu společnosti, účelu návštěvy a data posledního kontaktu s drůbeží?	
	Používá se na vozidla návštěvníků dezinfekční sprej?	
	Podléhá vybavení používané ke skladování a likvidaci mrtvých ptáků dokumentovanému hygienickému protokolu?	
2.2	ŘÍZENÍ ŽIVÉHO INVENTÁŘE	
	Je v provozovně umístěna ještě jiná drůbež?	
	Jsou den stará kuřata zajištěna od majitelů chovných hejn a v líhních splňujících požadavky příslušné legislativy o sledování výskytu <i>salmonely</i> a dalších nemocí drůbeže?	
	Je provozovna řízena podle zásady „vše dovnitř/vše ven“?	
	Jsou hejna kontrolována denně?	
	Jsou mrtví nebo vyřazení ptáci odebíráni a umístováni do utěsněných nádob zabraňujících účinně pronikání škůdců?	
	Jsou kadavery likvidovány v souladu s nařízením ES 1774/2002 a s národní legislativou?	
	Jsou skladovací prostory/zařízení, kde se skladují mrtví ptáci, pravidelně důkladně čištěny a dezinfikovány?	
	Dodržují lidé zásadu před manipulací s mrtvými ptáky a po ní si umýt a dezinfikovat ruce a vybavení?	

	Mají vozidla používaná k odvozu mrtvých ptáků zákaz vjezdu na pozemek provozovny?	
2.3	ŘÍZENÍ HOSPODAŘENÍ S VEJCI	
	Jsou pásy na dopravu vajec, kartáče pásů a další vybavení k manipulaci s vejci pravidelně čištěny?	
	Jsou obaly čisté a neznečištěné výkaly, rozbitými vejci a peřím?	
	Jsou vejce sbírána a přemísťována do chladiřenského skladu co nejčastěji?	
	Jsou znečištěná, prasklá nebo rozbitá vejce odebrána ze systému sběru vajec co nejdříve a manipuluje se s nimi samostatně?	
	Jsou vejce produkována s pozitivním výsledkem testu (s podezřením na pozitivní výsledek) sérotypu na salmonelu, pro která platí omezení, jež zakazují umisťovat je na trh jako stolní vejce, dodávána k tepelnému zpracování?	
3	ČIŠTĚNÍ A DEZINFEKCE	
3.1	PERSPEKTIVNÍ PLÁNOVÁNÍ	
	Existuje plán depopulace, naskladnění a organizace čištění a dezinfekce?	
	Byl zpracován seznam položek vyžadujících údržbu, opravy nebo výměnu?	
	Existuje plán hubení hlodavců, členovců a volně žijících ptáků?	
	Byl připraven plán údržby dezinfekčních lázní na nohy / bariérových systémů biologického zabezpečení?	
3.2	ODSTRANĚNÍ VYBAVENÍ A ČIŠTĚNÍ ZASUCHA	
	Jsou mrtví ptáci, odpad a nadměrné krmivo odvezeny z provozovny?	
	Jsou budovy ošetřeny proti škůdcům ihned po odvozu ptáků?	
3.3	POUŽITÉ STELIVO/HNŮJ	
	Je všechna podestýlka vhodně zlikvidována?	
	Jsou vozidla a vybavení po použití k odvozu podestýlky vyčištěna a dezinfikována?	
3.4	SYSTÉM ROZVODU VODY	
	Jsou vodovodní trubky, hlavní nádrž a okolní plochy, nosníky atd. důkladně vyčištěny a dezinfikovány?	
	Je systém rozvodu vody dezinfikován?	

3.5	MYTÍ	
	Jsou všechny povrchy, vstupy, napáječky a další vybavení včetně pomocných budov dezinfikovány?	

3.6	DEZINFEKCE	
	Jsou všechny povrchy důkladně postříkány tak, aby byly nasyceny dezinfekčním prostředkem?	
	Jsou pomocné místnosti a venkovní oblasti kolem dveří a ventilační kanály také dezinfikovány?	
	Pokrývá dezinfekce také systém krmení?	
	Používají se pouze schválené dezinfekční prostředky v koncentraci předepsané výrobcem?	
	Přemístí se dezinfikované vybavení do čisté budovy dříve, než je budova dezinfikována?	
	Provádí se důkladné navlhčení dezinfekčním prostředkem?	
	Používají se dezinfekční prostředky v souladu s předpisem (povrchy, vrcholy, stěny)	
	Jsou po dezinfikování zavřené dveře a jsou u vchodů umístěny lázně na nohy?	
	Jestliže byl zjištěn problém, používají se po dezinfekci odpovídající insekticidy?	
	Jsou škůdci, mouchy a další členovci pravidelně hubeni odpovídajícím způsobem?	
3.7	MONTÁŽ A KONTROLA VYBAVENÍ	
	Jsou krmítka a napáječky prázdné až do dokončení dezinfekce?	
3.8	MIKROBIOLOGICKÉ SLEDOVÁNÍ ČIŠTĚNÍ A DEZINFEKCE	
	Odebírají se po čištění a dezinfekci správně vzorky?	
3.9	SPECIFICKÁ OPATŘENÍ PO DETEKCI <i>SALMONELY</i>	
	Je po pozitivním výsledku testu na výskyt salmonely provozovna důkladně vyčištěna a dezinfikována?	
	Je účinnost čištění a dezinfekce kontrolována bakteriologickou zkouškou?	
	Je zdroj infekce identifikován?	
II	DEPOPULACE A DOPRAVA SLEPIC	
1	ODCHYT A NAKLÁDÁNÍ SLEPIC	
	Je oblast nakládky čistá, uklizená a hygienicky udržovaná?	
	Je znečištěné a čisté vybavení navzájem oddělené, aby nedošlo ke vzájemné kontaminaci?	
	Jsou osoby provádějící odchyt a nakládku odpovídajícím způsobem vyškolené a jsou o těchto školeních záznamy?	
	Jsou všechna vozidla, přepravní klece a další vybavení použité k odchytu a nakládání před příchodem na farmu odpovídajícím způsobem vyčištěny a dezinfikovány?	

	Je k dispozici dezinfekční prostředek?	
	Dezinfikují si pracovníci zapojení do odchyty a nakládání ruce před provedením těchto činností?	
	Je zajištěno, aby jiní ptáci v obsazených budovách nebo sousedních pozemcích nebyli během čištění kontaminováni?	
	Jsou dodržovány zásady používání čistých oděvů a další opatření biologického zabezpečení (2.1)?	
	Bylo sníženo množství podávaného krmiva?	
	Je provedeno odvezení a správné uložení zásob krmiva způsobem, který zabrání kontaminaci?	
	Je vybavení použité k odchyty a nakládání před opuštěním farmy odpovídajícím způsobem vyčištěno?	
2	DOPRAVA SLEPIC	
2.1	HYGIENA BĚHEM PŘEPRAVY	
	Je drůbež dopravována autorizovanými nebo licencovanými dopravci?	
	Jsou přepravní klece a kontejnery před odchytem a nakládáním čisté a dezinfikované?	
	Obdrželi řidiči nákladních vozů základní informace o osobní hygieně a byli upozorněni na důležitost snížení rizika šíření infekce například rukama?	
2.2	VOZIDLA	
	Jsou vozidla vyčištěna a dezinfikována, než budou znovu použita k dopravě živého inventáře?	
Příloha 2	KONTROLA VÝSKYTU <i>SALMONELY</i>	
	POSTUPY ODBĚRU VZORKŮ	
	Je postup odběru vzorků přizpůsoben rizikové situaci na farmě?	
	Jsou respektována národní pravidla a pravidla EU pro případ výskytu <i>salmonely</i> ?	
	Jsou vzorky odebírány do sterilní plastové nádoby nebo sáčku se vzduchovým prostorem?	
	Jsou vzorky uchovávány v chladu, dodány během 24 hodin od sběru a otestovány co nejdříve po doručení do laboratoře?	
	ODBĚR VZORKŮ U JEDNODENNÍCH KUŘAT - POVINNÝ	
	Jsou odebrány vzorky jednodenních kuřat dodaných z líhně?	
	ODBĚR VZORKŮ BĚHEM CHOVU	
	Odebírají se u ptáků vzorky 2 týdny před přemístěním do budovy, kde probíhá snůška (nebo před zahájením snášky)?	
	MONITOROVÁNÍ V PRŮBĚHU SNÁŠKY	

	Odebírají se vzorky od ptáků každých 15 týdnů počínaje 22-26 týdnem věku?	
--	---	--

E U W E P

Second Floor
89 Charterhouse Street
LONDON EC1M 6HR
UK

Tel: 00 44 20 7608 3760

Fax: 00 44 20 7608 3860

<http://www.euwep.info>

copa* cogeca

european farmers

european agri-cooperatives

Rue de Trèves, 61
1040 BRUXELLES
BE

Tel: 00 32 (0)2 287 27 11

Fax: 00 32 (0)2 287 27 00

www.copa-cogeca.eu